SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 45. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 9, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го БЕРЕЗНЯ 1990 Ч. 45. РІК XCVII

ЗАКРИЛИ ДРУГИЙ АТОМОВИЙ РЕАКТОР В ЧОРНОБИЛІ

Київ. — Київські газети повідомили, що міністерство атомової індустрії, державний комітет безпеки довкілля і рада інженерів нуклеарної електростанції в Чорнобилі наказали ще 26-го січня закрити нібито для „направи" атомовий реактор число 2, який буде закритий якийсь час (говориться про 40 днів). Два інші реактори працюватимуть на повний час і потужність. Як відомо, один з реакторів в Чорнобилі вийшов з ладу і спричинився до небувалої досі катастрофи, наслідки якої будуть відчуватися в Україні, Білорусі, скандинавських державах й інших частинах Східної Европи, десятки, а може й сотні років.

У висліді вибуху на четвертому реакторі загинуло чимало осіб під час самої катастрофи і пізніше померли в наслідок попечення, або зараження атомовою радіацією.

На сесії Верховної Ради Української ССР депутати післали телеграму на адресу третьої сесії Верховної Ради СССР, у якій підкреслюється, що прийняття однієї союзно-республіканської програми для ліквідації наслідків катастрофи на Чорнобильській нуклеарній станції повинно стати пріоритетом у вирішенні цієї справи.

Свого часу газета „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, писала про загрозу закриття чорнобильських реакторів. Після вибуху в квітні 1986 року міністерство енергетики наказало заінсталювати нову систему стеження за працею реакторів і перестороги населення, щоб тим самим оминути повторення помилок людей, які відповідальні за катастрофу.

Не можна виключати, що після закриття Чорнобильської станції наступить ланцюгова реакція вимог закриття також інших подібних станцій, які не дають гарантії безпеки для населення.

АКАДЕМІЯ ПРИСВЯЧЕНА Т. ШЕВЧЕНКОВІ

Виппані, Н.Дж. — „Рідна Школа" Українознавства ім. Лесі Українки в неділю, 11-го березня, влаштовує Академію присвячену Тарасові Шевченкові. Святочну програму виконуватимуть учні „Рідної Школи". Академія відбудеться в головній залі при церкві св. Івана Хрестителя, дорога ч. 10 при Савт Джеферсон Ровд. Початок — о год. 4-ій по полудні.

Інж. М. Шпонтака переобрали на голову Округи УНС

Ню Йорк (В. Л-ць). — У п'ятницю, 23-го лютого, тут в залі Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" відбулись звичайні річні Загальні збори Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу з участю 42-ох представників відділів, зацікавлених осіб і членів Головного Уряду — головного предсідника д-ра Івана Флиса, головного секретаря Володимира Сохана, почесного члена Марії Душник і директора комерції Юрія В. Дранса.

Збори відкрив уступаючий голова інж. Михайло Шпонтак і привітав членів Головного Екзекутивного Комітету і присутніх осіб, ствердив правосильність зборів, перечитав список минулорічної управи Окружного Комітету та поінформував представників від ділів про пророблену працю, а саме: гідне відзначення 95-ліття УНСоюзу бенкетом в Українському Народному Домі з участю понад 250 осіб, почесних гостей,

М. Шпонтак

(Закінчення на стор. 4)

В Ратгерському університеті відбудеться конференція про сучасну Україну

Ньюарк, Н.Дж. — Тут у п'ятницю і суботу, 16-го та 17-го березня, у Ратгерському університеті, Енгельгард Голл, 92 Ню вул., відбудеться конференція про сучасну Україну.

В конференції візьмуть участь науковці з Канади, ЗСА, України та Західної Европи. На тему „Національні меншості в Україні та Рух" доповідатимуть: Іван Дзюба, Роман Сольчаник та Роман Шпорлюк; на тему „Сучасна українська література" доповідатимуть: Роман Федорів, Ярослав Розумний, Григорій Грабович; на тему „Сучасна українська преса" доповідатимуть: Борис Рогоза, Богдан Нагайло, Олександр Мотиль; на тему „Сучасний стан економіки в Україні" доповідатимуть: Олег Білорус та Іван Коропецький; на тему: „Гласність та проблеми української історіографії" доповідатимуть: Сергій Білокінь, Орест Субтельний, Тарас Гунчак; на тему „Екологія України після Чорнобиля" доповідатимуть: Дмитро Городзинський, Дейвид Марплс та Зенон Стахів.

Всі сесії конференції відкриті для публіки. За інформаціями слід звертатися на число телефону: (201) 648-1051.

Конференцію спонзорують Ратгерський університет, Український Народний Союз і Наукове Товариство ім. Т. Шевченка.

В Баффало зорганізовано Фонд Допомоги НРУП

Баффало, Н.Й. (Б. Пашковський). — У четвер, 20-го лютого, за почином баффалівського відділу УАКРа ди, відбулося спільне засідання представників місцевих українських організацій і громадян доброї волі для створення громадського комітету допомоги Народному Рухові України за Перебудову і Дітям Чорнобиля.

Завданням Комітету Допомоги є організування і реалізування збірки в рамках Всегромадського Комітету Допомоги Україні, створеного в Ню Йорку 10-го грудня 1989 року.

До управи баффалівського Комітету Допомоги ввійшли: Ірена Лаврівська, Оксана Салдит, Роман Конопський, Іван Рішко, Зенон Боднарський, Ярослав Пришляк. Заступлені на засіданні були представники таких місцевих організацій: УНС, УБС, Патріярхальне Товариство, Українсько-Американські Ветерани Станиця ч. 23, Народний Дім, Православна Громада, Американці в Обороні Людських Прав в Україні, Відділ СУА 97, Пласт і Відді СУА 49. Повідомлення про засідання і причину його скликання було вислано всім місцевим українським організаціям. На 11-го березня заплянована зустріч баффалівської української громади з проф. Тарасом Гунчаком, промотором акції допомоги Україні.

Українці живуть також за Полярним колом

Варшава, Польща. — Український тижневик „Наше Слово" помістив у числі 5-му дуже багатомовну і рівночасно потішаючу інформацію про українців, які ще й досі живуть за Полярним колом. В самому місті Мурманське живе коло 50,000 українців (місто нараховує 419,000 осіб). Опинилися вони у цьому суворому місті різним шляхом — хто їйшов у пошуках роботи, хто попав сюди за направленням після закінчення навчання, а ще інших загнала сюди лиха доля. Газета не уточнює, що це за „лиха доля", але треба припускати, що вони були насильно репатрійовані з України за сталінського і після сталінського режимів.

Живе там кілька поколінь які однак не всі знають рідну мову, культуру своїх дідів та батьків. Хвилі оновлення і демократизації прибили і до берегів Мурманська. В наслідок заходів групи найсвідоміших у нашому національному відношенні людей засновано тут при кінці 1989 року Українське Культурне Товариство. Мета організації — відновлення української мови і залучення до української культури всіх, кому вона не байдужа. Довгими були старання ініціятивної групи у місцевої влади, щоб ця згодилася на утворення такої організації. Як заявив кореспондентові АПН Б. Попову голова ради товариства С. Скорбенко, деякі мешканці міста були занепокоєні тим, що така організація може „загострити міжнаціональні відносини". Неодноразовим було ставлення і міської влади. „Ставлення до національної мови міняється, коли людина змушена надовго залишити рідні місця", — сказав Б. Попову секретар товариства А. Бриченко.

Українське Культурне То

(Закінчення на стор. 4)

Спроба скинути кабульський режим не вдалася

Ісламабад, Пакистан. — Міністер оборони кабульського режиму генерал Шах Наваз Танай і муджагедіни у вівторок, 6-го березня, зробили спробу скинути комуністичний уряд в Афганістані, очолюваний Наджибуллою. Судячи з повідомлень з Кабулю, спроба перевороту завершилася провалом.

У повідомленні кабульського радіо сказано, що генерал Танай діяв разом з Гульбеддіном Гекматіяром — лідером найбільш фундаменталістської з семи організацій афганських повстанців.

„Урядова армія контролює становище, — повідомило кабульське радіо. — Генерал Танай зник". Однак совєтське пресове агентство ТАСС і західні дипломати в Кабулі повідомляють, що „все ще чути стрілянину". З цих повідомлень не зрозуміло, однак, чи розбиті сили Таная і Гекматіяра.

ТАСС передав про ракетний обстріл президентського палацу і налет бомбардувальників: „Центр міста зазнав артилерійського і ракетного обстрілу. В багатьох районах нема електричної енергії". Дипломати повідомляють з Кабулю, що на вулицях видно танки, які чергують коло резиденції Наджібулли, будинку міністерства оборони і амбасади СССР. Однак дипломати не можуть сказати, кому належать ці танки: Наджибуллі, чи тим, хто повстав проти режиму.

Стало відомо, що Наджібулла призначив на пост міністра оборони Аслама Ватанйяра, який займає також посаду міністра внутрішніх справ. А. Ватаняр прочитав від імени Наджибулли заяву, в якій закликав „патріотів піймати зрадника (тобто генерала Таная) і доставити його живим або мертвим".

Спільник колишнього міністра оборони Г. Гекматіяр провів пресову конференцію в Ісламабаді. „Настає час всім афганцям об'єднатися і скинути ненависний режим", — сказав він, назвавши Таная патріотом.

Агентство АП передає, що саме Танай був серед змовників у 1978 році, коли афганські комуністи прийшли до влади. Торік, в липні і грудні, Танай знову був серед змовників, які намагалися скинути Наджибуллу, однак не був заарештований.

Як повідомляють з афганських партизанських і пакистанських джерел, генерал Танай втік на афганському військовому гелікоптері разом з жінкою, двома дочками і сином. Гелікоптер приземлився у прикордонному місті Пешавар, де знаходиться головна квартира семи повстанських партій Афганістану. Перед тим у Пакистані сів військовий гелікоптер з трьома афганськими генералами. Повідомляють, що на пакистанську територію перелетіло ще кілька афганських гелікоптерів.

У середу, 7-го березня, цілий день надходили повідомлення про те, що бої у самому Кабулі майже затихли, однак у руках заколотників залишається велика летунська база країни Баграм, розташована в 50 кілометрах від афганської столиці. Дипломати повідомили, що військо, яке залишилося вірним президентові Наджибуллі, намагається вибити заколотників з бази. „Бої йдуть ліше в Баграмі, — сказав афганський дипломат у Пакистані Кадратулла Ахмаді. — В усьому Афганістані спокійно".

ЛИТВА ПРОГОЛОСИТЬ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Москва. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Билл Келлер інформує у числі з 7-го березня, що Верховна Рада Литовської ССР незабаром, правдоподібно в неділю, 11-го березня, проголосить акт незалежности Литви від Москви, заявили офіційні речники республіканського уряду і представники місцевого Народного Руху.

Казімера Прунскієне, заступник прем'єр-міністра Литовської ССР і член Верховної Ради СССР, заявила кореспондентам, що недавно обраний і поновлений парлямент (Верховна Рада), більшість у якому мають некомуністичні партії, збереться на свою сесію в неділю, 11-го березня, і більш, як правдоподібно обмірковуватиме справу виходу Литовської ССР з СССР і проголошення незалежної держави, яка існувала до 1940 року, тобто до часу її насильного прилучення до СССР на підставі договору Москви з гітлерівським Берліном.

У понеділок, 5-го березня, перший секретар Комуністичної партії Литви зустрічався і розмовляв з генеральним секретарем ЦК КПСС і президентом СССР Михайлом Горбачовим. Альгірдас Бразавскас заявив після розмови, що предметом розмови була справа виходу Литви із Союзу і що в Москві погрожували економічними санкціями і дипломатичними наслідками в майбутньому, але литовці не відступали від своїх вимог, у результаті чого М. Горбачов нібито мав погодитись на вихід республіки із Союзу.

„Не було жодної мови про танки, чи військові частини під час розмови", — заявив один з учасників розмови, який супроводжував першого секретаря Компартії Литви до Москви. Сусідня Естонія також приготовляється до подібного потягнення. Цієї ж самої неділі, 11-го березня, також Верховна Рада Естонії засідатиме і у програмі нарад стоїть питання про вихід та проголошення самостійности.

Націоналісти у другій по величині після Російської ССР Республіці України, — пише далі Б. Келлер, — проголосили свій плян оформлювання національної політичної партії Народного Руху України за Перебудову, у пляні якої є підготовляти ґрунт і домагатися самостійности і суверенности, а тим самим виходу Української ССР із Союзу. НРУП, який об'єднує у своїх рядах майже усі національні організації, включно із свідомими членами Комуністичної партії, буде взоруватись на праці подібних рухів в прибалтійських країнах і домагатиметься політичної й економічної суверенности, — заявив голова Руху письменник Іван Драч.

Б. Келлер пише, що політичні демократичні сили в Україні у відміну до таких сил у Прибалтиці, глибоко поділені в думках відносно незалежности — західня частина України виступає однозгідно за незалежність, східня більше підтримує ідею федерації з Москвою, а НРУП ще досі не зумів покликати до життя таких політичних партій, які ставили б справу так, як її ставлять литовці, латиші і естонці. Можливо тому, каже Келлер, що прибалтійські країни користувалися самостійністю між двома світовими війнами, а Україна знаходиться під окупацією різних держав вже довший час.

Багато залежатиме від перебігу З'їзду народних депутатів 12-го і 13-го березня, вибору президента і надання йому спеціяльних повновластей. Литовці і естонці заявили, що вони правдоподібно не братимуть активної участи в цьому виборі, бо не хочуть вмішуватись до внутрішніх справ СССР. Вони ж бо вважають себе вже самостійними незалежними державами.

Латвія, подібно як Україна, поступає зі справою проголошення незалежности і виходу із Союзу більш обережно і повільно, — каже при кінці своєї інформації американський журналіст.

Ситуація, очевидно, радикально змінилася після того, як у четвер, 8-го березня, генеральний секретар Центрального Комітету КПСС і президент СССР встановив оплату для Литви в сумі 33 більйони дол., якщо вона дійсно хоче перевести на практиці заплянований вихід із Союзу і проголошення незалежної держави. Литовська Верховна Рада мала в пляні проголосити незалежність і вихід із Союзу вже цієї неділі, 11-го березня. Совєтський генсек, немаючи ще навіть спеціяльних повновластей, які щойно збираються надати йому народні депутати на сесії 12-го і 13-го березня, вже починає показувати свої імперські залізні зуби. Крім 33-ох біл. долярів „викупу", московський новий цар має ще також претенсії до території Литви. Він каже, що незалежна Литва мусить зрезигнувати з важливого стратегічного порту Клайпеди.

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ВЕРХОВНА РАДА Совєтського Союзу затвердила у вівторок, 6-го березня, закон власности, який дозволяє громадянам бути власниками невеликих підприємств вперше від 1920 року. Прихильники цього закону заявляють, що це дуже важливий крок у процесі творення різнорідної економіки в країні, де приватні підприємства могтимуть конкурувати з державними. У цьому ж законі виясняються широкі можливості вживання капітало-акцій для створення кооперативних підприємств у яких власниками були б таки робітники цього підприємства. В законі вперше говориться про охорону приватної власности від державного конфіскування.

КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД канцлера Гельмута Коля запевнив Варшаву, що об'єднана Німеччина прийме, як існуючий факт західні кордони Польщі. Після тригодинного бурхливого засідання проголошено ухвалу кабінету, в якій говориться про те, що парляменти Західньої та Східньої Німеччин винесуть однакові схвалення, в яких відрікаються від будь-яких територіяльних претенсій до Польщі та які вкажуть урядові об'єднаної Німеччини прибити „остаточну печатку" на це важливе питання. Перша реакція на цю ухвалу була прихильна, не зважаючи на те, що це не цілком задовольнило Польщу, яка вимагає щоб ця ухвала була у формі договору і підписана тепер обидвома Німеччинами.

ЗМІНИ, ЯКІ ЗАІСНУВАЛИ у Східній Европі, надщербили стратегію палестинців та інших арабських народів. Таке ствердження зробили офіційні чинники та знавці Близького Сходу. Погодженість поглядів опитуваних офіційних чинників, науковців та підприємців у районах Перської затоки та Европи вказує на те, що араби, а зокрема Палестинська Визвольна Організація, починають бачити стрімкий упадок у відкритій політичній, моральній та матеріяльній підтримці, що її вони отримували впродовж чверть століття зі Східньої Европи. Багато із опитуваних сказали, що кінець „холодної війни" розторощив арабську стратегію в 40-літньому арабсько-ізраїльському конфлікті.

ЗА ПЕРЕДБАЧЕННЯМИ СПЕЦІЯЛІСТІВ Комісії у питаннях народонаселення, протягом найближчих 40-ка років населення нашої плянети може подвоїтися, якщо рівень народжуваности й смертности залишиться в такому стані, як сьогодні. Як відомо загальне населення Землі нараховує 5,3 біл. людей. До кінця наступного сторіччя воно може досягти 27 біл. Наша плянета вже сьогодні перенаселена і якщо передбачення вчених здійсняться, то людству загрожує правдива криза у світлі вичерпання матеріяльних і природних ресурсів. Головною причиною зростання народжуваності є нестача протизаплідних засобів. Особливо гострою ця проблема є в країнах Третього світу: країнах Азії, Африки та Південної Америки. На думку вчених, єдиним способом, яким можна запобігти наростаючу кризу, є розповсюдження та всезагальна доступність засобів, які забезпечують „плянування сім'ї". Але ці засоби вимагають збільшення витрат на програми плянування (обмеження) народжуваности до 10 біл. дол. в рік. Для порівняння: сьогодні країни, що розвиваються, витрачають на ці цілі всього 3,2 біл. дол.

В АМЕРИЦІ

КОНГРЕСМЕН РИЧАРД Гепгард, лідер ліберальних демократів в Палаті репрезентантів виступив у вівторок, 6-го березня з пропозицією негайної допомоги Совєтському Союзові. Деякі коментатори назвали цю пропозицію „несенітницею". Патос виступу Р. Гепгарда наголошував на те, що ЗСА повинні допомогти СССР вже сьогодні, та чим більше буде фінансова допомога економіці країни, яка розвивається не днями, а годинами, тим краще для Америки. „Міцна совєтська економіка, — сказав Гепгард, — послужить гарантією мирного процесу. Як можуть совєтські війська вивести свої частини з Східньої Европи коли для демобілізованих вояків на батьківщині нема ні праці, ні мешкань?" Лідер демократів в Палаті репрезентантів запропонував створити програму „Харчі на допомогу свободі" та почати годувати совєтське населення. Коментуючи виступ Гепгарда, кореспондент Джим Дринкард висловив сумнів підтримки цієї пропозиції Конгресом. Гепгард був одним із семи ліберальних демократів, які претендували на право кандидування від Демократичної партії у виборах в 1988 році. Його кандидатура була відкинена виборцями-однопартійцями в перший місяць першого етапу кампанії. Речник більшости Томас Фолі згідний з пропозицією Гепгарда, підкреслюючи велику різницю підтвердженну підсумками недавніх виборів, які не тільки підтвердили існування опозиції Комуністичній партії, але їх силу: „Ми повинні підтримувати швидкі зміни, які проходять в цій країні".

ХРОНІКА ПОДІЙ В УКРАЇНІ

• Москва. — Біля готелю „Москва", де проживають народні депутати СССР від України, 5-го березня пікетувала група українських студентів, які навчаються у московських вузах (вищих учбових закладах) і члени московського Студентського клюбу. Вони вимагали негайного звільнення київських та львівських студентів, які досі перебувають в ув'язненні у столиці України.

Представники Української студентської спілки повідомляють, що ув'язнено 19 студентів, очевидно, за організацію студентського страйку, що відбувся в різних містах України 20-21-го лютого. Заява з відповідними вимогами була передана народному депутатові СССР від України Юрієві Сорочикові. Депутат пообіцяв, що зробить з цього приводу депутатський запит.

• Єнакієво, Донецька область. — Тут з ініціятиви народного депутата СССР Віктора Гончарова 25-го лютого відбувся загальноміський мітинг, на якому вперше була надана змога виступити членам УГС і вперше було піднято блакитно-жовтий прапор. Раніше така акція здавалася неможливою. Член УГС Владімір Федотов вимагав ліквідації КГБ, як політичної поліції, закликав ліквідувати партійні структури на підприємствах і в правоохоронних органах. Лунали заклики про створення республіканської армії.

• 3-го березня в м. Ланівці Тернопільської обл. відбувся 8-тисячний передвиборчий мітинг. Промовці гостро засуджували дії місцевих властей тиждень тому, коли була влаштована хуліганська провокація про ти заводського хорового гуртка „Ватра". Андрій Заруцький, голова виконкому ради НРУП Тернопільської области та члени УГС із Тернополя, Євген Філь і Петро Маленький закликали присутніх до відповідальности та за підтримку партократії на всіх рівнях.

• 3-го березня в Борщові о 10-ій годині ранку виставлено пікет біля райкому партії. Понад 3,000 людей вимагали звільнити з посад першого секретаря райкому, голову виконкому Яблунько М. А., ідеологічного секретаря обкому Вишнєвського Й.І., другого секретаря райкому Полянську Л.В., прокурора району Власенка В.В. і начальника РВВС (Райвідділення внутрішніх справ) Голоса Р.С. Таке рішення прийняла районна конференція НРУП, яка відбулася 24-го лютого в Борщові. Крім вищеназваних вимог, райвиконком пообіцяв виконати 26 вимог місцевого значення, які вже будуть в компетенції нової районної ради.

• Київ (ПС УГС). — 27-28-го лютого в приміщенні факультету журналістики Київського Державного Університету відбулася всеукраїнська конференція редакторів незалежної преси. В праці конференції взяли участь представники 16-ти незалежних видань. Створена робоча група для підготови установчого з'їзду Всеукраїнської Професійної Спілки Незалежних Журналістів, який заплановано на травень цього року.

• Кривий Ріг (Олександр Нинік, член УГС). — Власті міста злякались намірів міської організації НРУП провести на площі перед виконкомом передвиборчі агітаційні збори 24-го лютого. Але заборонити акцію не відважились і навіть дозволили провести заплановане мірдприємство у сесійній залі міськвиконкому. Вперше на Дніпропетровщині в будинку державної влади можна було побачити українську національну символіку. Активісти Руху розповсюджували незалежну пресу, значки. Коли в залю зайшов активіст УГС Олександр Нинік з транспарантом „Губтовський проситься на пенсію" (це про голову міськвиконкому), його зустріли бурхливими оплесками. Промовці висловлювали недовір'я партійному і со

(Закінчення на стор. 4)

КОНЦЕРТ О. КРИСИ

Філадельфія. — Тут, в неділю, 18-го березня, відбудеться концерт світової слави скрипаля Олега Криси. Разом з ним виступатиме його дружина піяністка Тетяна Чекіна та два його сини скрипалі Петро й Тарас. Концерт відбудеться в Українському Освітньо-Культурному Центрі о год. 4-ій по полудні. В програмі будуть виконані твори Моцарта, Шуберта, Дворжака, Джеміняні, Шніттке та Бартока. Квитки в ціні, 15, 10 для сеньйорів та 5 дол. для студентів, можна купити в канцелярії УОКЦ та крамниці „Дора".

ДО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ СВОБОДИ!

З огляду на перехід висилки щоденника „Свобода" на нову комп'юторську систему, в адресарі передплатників можуть трапитися помилки. Просимо вибачення за ці помилки, їх постараємося виправити в найкоротшому часі.

АДМІНІСТРАЦІЯ

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda
Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки — money orders виставляти на: Svoboda
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Реальна вартість виборів у СССР

У минулу неділю відбулися вибори до крайових парляментів та обласних рад у трьох слов'янських складових республіках Совєтського Союзу — Російській Федеративній Республіці, Україні і Білорусі. Але ще у понеділок увечорі стали відомі тільки дуже фраґментарні висліди і заповіджено, що прийдеться ще чекати день-два на остаточний підсумок. Це відстала країна з технікою виборів наче з кам'яних часів — якщо тоді переводили би вже вибори. На телевізійних екранах можна було оглядати, як із дерев'яних скриньок висипували на стіл масу карток. Видно було також, як у довгих чергах стояли закутані у теплі одяги виборці і вкидали до дірок у скриньках виборчі бюлетені. Спожаління гідний образ. Але водночас образ історичної події, коли-то ще дуже несміливо заглядає до цієї наче традиційно диктаторської країни — демократія.

У тих виборах йшлося головно про те, чи переможе існуючий большевицький „естаблішмент", чи його відкинуть або бодай захитають, якщо виберуть поважне число противників існуючого режиму, то стане річчю неможливою диктувати рішення Ґорбачова і його прибічників з Верховної Ради. Бо Ґорбачов залишився ще тільки в опінії наївного Заходу, зокрема американців, символом поступу по лінії демократизації. З хвилиною, як Ґорбачов зажадав поширення його провідницьких прав і компетенцій — перестав існувати двоподіл Ґорбачов-ліберал і Ліґачов-ретроград. Настав двоподіл Ґорбачов з амбіціями „диктатора" і Єльцін „ліберал". Один і другий у „лапках", бо це російські люди з психікою і світоглядом Евразії, а не европейського Заходу. І з цим кутом, мабуть, можна вже тепер розглядати реальну вартість виборів. Якщо дійсно в корінній Московщині, у великих містах, як Москва, Ленінґрад, виграють люди, які прагнуть не декламації про перебудову, а дійсної демократизації режиму і звороту до приватної власности та вільного ринку, — то минеться загроза повороту до сталінізму ґорбачовського зразка. Минеться загроза цієї „твердої руки", яка проявилася в останніх тижнях у фізичних побоях, збільшених арештувань і розігнанням демонстрацій поліційними засобами. Московський кореспондент Біл Келлер не виключає, що президентом Російської СФСР стане Борис Єльцін. Це був би поважний удар по престижі Міхаїла Ґорбачова і це заповіло б недалеку конфіґурацію сил у СССР і нові внутрішні конфлікти.

Дуже трудно аналізувати висліди виборів в Україні перед проголошенням їх остаточного висліду. Ми, тут у далекій від України Америці, були стривожені минулотижневим дописом „Ню Йорк Таймсу" з Чернігова, де говорилося про „апатію в Україні, яка є найбільшим ворогом свободолюбного руху". Люди, мовляв, не тільки у Чернігові, а й в інших місцевостях України ставляться неохоче до виборів, бо переконані, що „нічого і так не зміниться". Психологічно можна зрозуміти такий підхід. Коли понад 70 років індоктриновано людей по лінії „злиття націй" і коли одночасно люди позбавлені мінімального достатку — їм важко керуватися ідеями й ідеалами, а не потребами будня. Якщо покажеться, що все ж українські люди використали нагоду для заманіфестування своєї волі — то це буде доказ, що процес усвідомлення народних мас ступає правильним шляхом. Вказував би на це такий факт, що наступник Володимира Щербицького Володимир Івашко, генеральний секретар Компартії УССР не виграв у першій турі, а мусить ставати до вужчих виборів 18-го лютого цього року.

Недільні вибори в СССР пройшли таки у висліді тих реформ, що п'ять років тому започаткував Міхаїл Ґорбачов. Хоча не Ґорбачов, тільки покійний Андрей Сахаров перший пропонував відмовитись від конституційного патійного монополю, Ґорбачов перевів скреслення цієї 6-ої точки конституції СССР. Минулонедільні вибори відбулися на базі обмеженого партійно-політичного плюралітету. Проте це все ще тільки етапи на шляху перебудови, яка веде невідомо куди. Цікаві події з можливістю різних дальших несподіванок. Як будуть розгортатися національні свободолюбні рухи, які матимуть перешкоди, яку динаміку проявлять, як викристалізується московський шовінізм, ворожий іншим національми рухам, і як проявиться кволий ліберально-демократичний рух у російському суспільстві, яка дальша доля економіки СССР — ці та багато інших запитів чекають відповіді від може вже недалекої майбутности.

ЯК ПЕРЕЖИВАЛИ В УКРАЇНІ ЛАНЦЮГ СОБОРНОСТИ

(Лист з України)

21-го січня у неділю вдосвіта вирушили до Києва... Автобус встиг на одинадцяту з гачечком і поки ми добрались до Брест-Литовського проспекту... прозвістувало дванадцяту — щільна батава вишикувалась вздовз широчезного між високих будівель асфальтового шляху і ми ще трохи побігли поки влучилися де стати. Над головами кожних двох-трьох осіб майорів синьо-жовтим розкриллям прапор і з відстані все зливалося в єдину смугу жовто-блакитного майва. Свій особистий стан я означив двома словами — мовчазні сподівання, потаємні надії — все це напередодні було, але на перевагу надії були й сумніви чи уланцюємо весь шлях, чи стачить моці духу тим, хто, як писав Воннеґут сповідує хатню мудрість завжди вбачати різницю. А ланцюг розгорнувся таким рясним гараздом!

Взявшись за руки (кілька хвилин по дванадцятій), ми дружньо від майдану од Софії аж до замістя перейшли і всідлали середину магістралі. За незначним винятком приголомшених, збитих з пантелику водіїв, що промигували приватними автами, всі інші вітали нас в принагідний для них спосіб — ...піднятою долонею із загнутими великим та мізинним (тризуб) а то і просто вітальним помахуванням руки... Дехто спиняв своє авто, до нього в кабіну вхоплювалися наші хлопці і з лопотючими, піднятими з вітром прапорами мчали вздовж ланцюга.

Якийсь чоловік літнього віку повільно проїхав „Волгою", тримаючи наперед себе на рівні грудей запалену свічку. Оподалік виднілася синя церковна хоругва із написом „Черкаси", а пізніше ідучи до Богданового майдану, ми зустріли „фронтівчан", а на самому майдані і харківців, і дніпропетрівців („Січеслав") і ніжинців і уманців — з усіх полкових міст, вважайте!

По з'єднаних руках проходила винятковоі сили братолюбча, творча, мироносна енергія, співались колядки та пісні, багато стрілецьких, які звучали з особливою силою, коли рушили до площі Софії. Йдемо по Володимирській, аж враз плав людського плину став гриміти „Ганьба! Ганьба! Ми з жінкою не зоглядились — де? чого? чому?... Он воно що! Проминали давлюче-сірий осідок КҐБ... але нізвідтіль ніякої зауваги. Більше: шляхові міліціянти повкапно спиняли рух перед Рухом...

За півтори години до мітинґу майдан був уже зарос ний людьми, на підвищенні фронтівці, а їм навзамін інші грали виїмки вертепного дійства; поутворювалися спорадичні мікромітинґові кола, де виокруглились не одна та й не дві вдатні політичні сентенції — дискусії, дискусії...

Ми з дружиною тим часом побігли вниз у напрямі до Хрещатика, щоб купити щось їстивного, та здибали приятеля, земляка, нині киянина, який також оце щойно з єднавчої хвилі, а десь у Львові стояв його рідний брат, а мій щирий друг... Коли за десять хвилин до початку мітинґу піднялись до майдану Хмельницького, то знайшли собі місце на хіднику ві... Промовців не вдалося побачити — суцільна хвиля фанів, впізнали серед наших канадських та два малинових, козацьких з хрестами. Спробував підрахувати, поділивши майдан на умовні квадрати — в межах двох тисяч! (...в дійсності більше). Гарно говорили Павличко, Яворівський, Лук'яненко, Конєв, копальник з Горлівки. До речі, на мітинґ під нашими прапорами прийшли і стали шикованою фаланґою душ п'ятдесят азербайджанців — студентів київських вищих учбових закладів (вуз). Гарно пройшли.

Усі закінчували промови зиченням незалежности України. Що робилося на майдані! Буревійство на прапорря! Слава Україні! Навіки слава! Героям слава! Ще й Господь благословив сонячним днем.

Після мітинґу розтеклись по всьому Києву і ще довго зустрічалось і в метрі, і в завулках, і по дорозі на Бортиничі (підмістя): менший мітинг продовжився на майдані біля головної пошти..."

Андрій Качор

„ВИЗВОЛЬНИЙ ЗДВИГ УКРАЇНИ"

Це назва дуже цінної і цікавої книжки, автором якої є Борис Мартос, а видало її Наукове Т-во ім. Т. Шевченка під кінець 1989 року в ЗСА під редакцією д-ра Іринея Темницького.

Професор Борис Мартос — це відома історична особа. І його давніше друковані праці чи передруковані тепер, як також першодруки у нововиданій книзі, становлять першорядний, високої вартости, джерельний матеріял для істориків новітньої історії України.

Борис Мартос — це теж визначний український громадський і політичний діяч, не тільки в Україні, але і у вільному світі. Це відомий економіст-кооператор і педагог, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, Української Вільної Академії Наук і багатьох інших організацій і товариств. Він довголітній член Української Соціял-Демократичної Робітничої Партії, брав активну участь в російській революції 1905 року і за цю політичну діяльність був кілька разів арештований і суджений російським царським урядом. Під час революції в 1917 році був дуже активним членом і співосновником Української Центральної Ради в Києві та першим генеральним секретарем (тобто міністром) земельних Справ у Першому Генеральному Секретаріяті (Уряді) Української Центральної Ради. Відтак, він був прем'єром і міністром фінансів в Уряді Української Народної Республіки.

Особливо, в добі української державности, Б. Мартос виявив велику активність на економічно-кооперативному полі. Великі заслуги він має в ділянці високого українського кооперативного шкільництва в Україні, а відтак і на еміграції, в Чехо-Словаччині і в Німеччині.

Під час своєї державнотворчої праці він пізнав багато наших громадських і політичних діячів зблизька і тому його оцінки та характеристика тих діячів — дуже цінна, знаючи, що проф. Б. Мартос ціле життя був щирим патріотом і ніколи не „кривив" душею і тому українська громада з респектом приймала його опінії.

Із завваг впорядника книжки знаємо, що після смерти Б. Мартоса 19-го вересня 1977 року, у ЗСА заснувався Комітет збереження спадщини колишнього прем'єра УНР проф. Б. Мартоса і цей Комітет рішив зібрати і видати окремою книжкою важливіші його статті і спогади. І це сталося. Д-р І. Темницький, один з приятелів Б. Мартоса в останніх роках його життя, зібрав відповідний матеріял і приготовив до друку книжку, про яку мова в цій статті.

Рецензентами книги були два дійсні члени НТШ, проф. Василь Ленцик і ред. Іван Кедрин-Рудницький. Вступне слово п.з. „Наукове Т-во ім. Т. Шевченка — видавець" написав І. Кедрин, а д-р І. Темницький подав свої завваги „Від упорядника" та передав ще й „Слово покійного автора".

Книга має 320 сторінок друку. До окремих статтей додано світлини автора, проф. М. Грушевського, Симон Петлюра, збірна світлина першого генерального Секретаріяту (Уряду) Української Центральної Ради, дому в якому Українська Центральна Рада відбувала свої наради, пам'ятник гетьмана Б. Хмельницького в Києві та пам'ятник на гробі Б. Мартоса.

На зміст книжки складаються статті і спомини автора, які тільки назвемо, бо годі їм коментувати у короткій статті. Це треба було б робити окремо, може не так до окремих статтей, як до поодиноких проблем, що їх порушує автор, а які часто є актуальні й сьогодні.

Статті ці говорять самі за себе вже самими назвами. Першою є „Шевченківський вечір у Харкові 1904 року", який зорганізувала Українська Студентська Громада серед невідрадних політичних умов царської Росії. У наступній статті „Революційна Українська Партія" і „Народна Українська Партія" — дає нам картину з 1900 року, коли український рух, подібний до теперішнього Руху, прибирав організовану форму для політичного життя України.

У статті „Хто заснував РУП", тобто Українську Революційну Партію, маємо відповідь на питання, яке довго було дискутоване в нашій політичній публіцистиці „Микола Міхновський і РУП" подає нам коротку характеристику Міхновського та нарис програми цієї першої нашої революційної партії в Україні, а доповнення до цього є його, досі недрукована стаття „Про програму Революційної Української Партії (РУП) та її особливості".

Стаття „Перші кроки Центральної Ради", друкованої в „Українському Історику", насвітлює всі труднощі й перешкоди на шляху конкретної праці Української Центральної Ради в 1917 році. Цей спогад доповняють статті про „Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд" та про „Перший і Другий Універсали Української Центральної Ради".

Атмосферу, серед якої треба було працювати в тому часі, віддзеркалюють статті: „Небезпечний момент", „Полуботківці", „Правда про Крути" та „Вплив ідей Т. Шевченка на соціяльно-економічні заходи". А далі промови і статті такі, як „Симон Петлюра — український національний герой", „Чому Симон Петлюра подався до димісії", відкритий лист „До Вп. пана ген. штабу Р. Вишнівського", „Неслушні закиди Центральній Раді" і „Чому Центральна Рада і Директорія УНР не змогли вибороти самостійности України" — це речеві та історичні аргументи співтворця і учасника цієї нашої державної доби мають неоцінену вартість для істориків і дослідників цієї доби.

Нарис п.з. „Отаманія" вияснює мало ще досліджений ґрунт і тло цього нескоординованого військово-політичного руху. Цікавою є стаття предрукована зі „Свободи" п.з. „Чи була українська національна революція?" і зараз же, друга стаття „Завойовання України большевиками", показує нам головну перешкоду на шляху цієї національної революції.

„Український соціялістичний рух", „Українська державність і кооперація" та „Значення М. Туган-Барановського для української

(Закінчення на стор. 4)

Американка

Про авто, кукурудзу, та ще дещо...

— Дунечко золота! Така радість, таке щастя розпирають мою патріотичну душу від останніх політичних новин, що я рішився зробити щось незвичайне, щось вагоме, велике, — купую авто! А який колір тобі довподоби, кохана?

— Зелений, — сказала зразу дружина. Все зелене мене безмірно захоплює, навіть ти, старий, в зеленому капелюсі (ще з Баварії), з жовтим, пухнатим пірцем.

— То не пірце, то щіточка,-кажу їй.

— Щіточка від зубів?

— Шіточка від мисливського капелюха.

— А! То ти ще полювати збираєшся? Чи не пізновато тобі, не під силу? Зрештою, полюй, полюй, та гляди, щоб сарна не дуже постаріла була, зубів не маємо, не буде чим гризти твою добичу.

— Мені б місток новий пригодився,-кажу дружині.

— За місток, перелаз, чи альтану вже забудь, вже запізно. Ти краще „порч" полатай, сходи направ, ринва тече...

Щось там ще торочила моя мила, та я побіг, мов шалений, розглядаючись за вітриною з автами. Є! І то велика.

— Зеленого авта хочу, модерного, маленького, шиковного, на сплати й рати (річ ясна).

— Зелених авт ми не маємо, колір зелений немодний. Тепер, в Америці, мода на чорне, тільки чорне. Все довкола лиш чорне, розуміли.

— Давайте чорне, але модне!

Підсунулась чорна, не машина, а кралечка, вилискує боками, аж поклепати хочеться.

— Скільки? — питаю.

— Дванадцять!

Не погано, подумав я, можна злакомитись. Я вмостився на сідало і зразу потиснув трубку.

— Погано гарчить, загрубо, наче альтом. Це голос моєї тещі, я його маю по самісінькі вуха. Давайте машину з кольоратурним сопрано!

Підкотили машину, і я сів. Глип, керівниці немає.

— Хочете з керівницею? — питає продавець, тисяча долярів більше, а хочете трансмісію, ще два тисячі.

— А скільки бензини п'є ота штука? — питаю.

— Це авто супер модерне, іде на кукурудзі. Багажник кукурудзи завезе вас з Ню Йорку на Фльориду.

— А охолодження є? — питаю знову хлопчиська.

— Охолодження — тисяча долярів більше.

На щастя, світилася гарна, модерна попельничка і я, підписавши папірчик, став власником модерного авта.

Загуркотіла машина, загримала кукурудза і я чкурнув що лиш сили, аж закурилася дорога. Але моє щастя ходить на коротких ногах. Зараз таки, за рогом, я вгаратився у самітну, зелену Тойоту. З'явився поліцист, став шкрябати протоколи, а далі питає сердито:

— А пояс де? Чому їдеш без пояса?

— Я ношу шлейки, пояс тепер немодний,-кажу йому. І тут, — ще одна неприємність. Надбіг задиханий продавець і горлає:

— Пане, пане, ви не взяли забезпечення від випадку. Верніться, бо може вам буде потрібне...

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ПОШТУ НЕ СЛІД ЗАБУВАТИ

Виборча програма львівської організації НРУП, яка появилась у „Свободі" з 3-го лютого, подає докладно завдання, виконання яких будуть добиватись депутати від НРУП. Чомусь, мабуть через неувагу до проблеми, не згадано про таку важливу справу як усамостійнення пошти та українські поштові випуски (марки, поштівки, поштові коверти тощо).

Кожна країна світу, включно з колоніями, має свої власні поштові випуски. Цим вона безкоштовно ширить інформації про себе. Україна, хоч член Світової поштової спілки, цього права не має. Це, що паде із обильного імперського стола, це тільки окрушинки із наміром представити Україну як одну із провінцій Росії, яка не має жодних науковців. Досьогодні не сказано на поштовому випуску СССР про жодного науковця, головно із математично-природничих наук та техніки, що він „українець". Ці науковці — це або росіяни або „совєтські". Українцями позначуться тільки людей з літературно-культурної ділянки.

Ось великий український математик Михайло Остроградський на марці з 10-го грудня 1951 року, наш славний маляр Володимир Боровиковський на марці з 24-го грудня 1957 року, чи відомий антрополог Микола Миклухо-Маклай на марці з 15-го серпня 1951 року — всі вони позначені на марках як „рускі".

Ці науковці, які дожили до совєтських часів — це „совєтські", наприклад, Володимир Вернадський, перший президент Української Академії Наук, та Володимир Кістяковський, хемік.

Тому дуже важливим є усамостійнення пошти не тільки тому, що це признака суверенности, але й тому, що це один із безкоштовних засобів інформувати світ про Україну та її осяги.

Андрій Дарієн Сольчаник
Честер, Па.

Мирослав Лабунька

КРИЗА ПРОВОДУ — У КРИТИЧНИЙ ЧАС

IV

Але дозвольте ствердити, що ані в 1917-1920 роках, ані сьогодні, фактор цей, не зважаючи на все, (і я зовсім не наміряю применшувати значення, а то й конечности кваліфікованих кадрів для нормального функціонування модерної держави) — для існування самостійної, ні від кого політично незалежної української національної держави, — не найважливіший, як про це недвозначно свідчить досвід інших народів, — народів які зажили незалежним державним життям, хоч таких кадрів і не мали а то й досі їх не мають у достаточній кількості. Яскравим прикладом цього хай послужить такий факт. У 1956 році під тиском світової опінії (це був час, коли проходила деколонізація африканського і азійського континентів) Бельгія мусіла погодитись на усамостійнення своєї колонії в Африці — Конґа.

Ця велика й багата на природні ресурси країна, з населенням біля дванадцять мільйонів, що складалось із різнорідних народів і племен, що з собою ворогували, не мала в часі проголошення самостійности ні однієї особи з вищою освітою. Все таки, вона проіснувала, як окрема незалежна держава досі й в міжчасі виростила потрібні кадри та розвинула шкільництво з високим включно. Отже, навіть у нашому XX столітті кваліфіковані (державні) кадри, на брак яких наші вороги постійно звертали нам увагу в минулому, й чим оправдували свою „культуртриґерську місію", політичне панування та економічну екплуатацію України, не є, як бачимо, найважливішим фактором у державному будідництві. Фахові кадри можна найняти. Вкінці, — примітка до теми: „Кадри".

Доводиться ствердити, що за більше, як 70 років існування комуністичного ладу в Україні, за який то час уряд і партія так в Україні, як в центрі весь час присвячували таку велику увагу й витрачали стільки зусиль на вирощування кадрів, не виріс ні один комуністичний діяч українського роду, що став би був відомою фігурою міжнародного комуністичного руху — як теоретик комунізму, чи державний муж — ім'я якого було б певним поняттям у світі. Чи не найкращий це доказ як неплодотворною, а тим самим і шкідливою виказалась ідеологія і практика комунізму в Україні? Можна ставити твердження, що причиною цього було те, що комунізм, як ідеологія, був чужий інтересам українського народу й через те ніколи не знайшов для себе догідної почви. Відомо, що насаджений був він нагальною силою окупанта, який і досі його втримує при житті неприродними для нормального функціонування суспільства засобами, як: безправ'я, терор, поліційні репресії та коляборація малохарактерних місцевих елементів.

3) Третє питання у цій серії паралель між революцією 1917-1920 років і сьогоднішньою революційною ситуацією в Україні — це питання забезпечення і оборони здобутків революції. Паралеля ця видається нам аж надто близькою і тому вона викликає стурбування. У ній може й заложений трагізм минулої революції, як і небезпека для сучасної, що її свідками ми є. Вона в тому, що ми досі не помічаємо організованого зусилля (не йдеться про заяви й заклики; вони здається були), щоб створити відповідні органи такої оборони. Конкретно йдеться про те, щоб були військові (а то й поліційні) частини, чи одиниці, що стали б на захист прав українського народу, коли б існуюча ситуація змінилася, і коли б контреволюційні елементи прийшли до голосу в цілому СССР, або коли б російське запілля в Україні стало на боротьбу проти цих, досі все ще скромних, осягів української стихії.

Варто тут нагадати, що тільки ті революції були успішними, провідний актив яких подбав в час про оборону здобутків цих революцій, як наприклад: англійська революція XVII віку (що видала такого визначного державного мужа, як Олівер Кромвел), українська революція і визвольна війна за Хмельницького, американська революція і визвольна війна проти Англії, що закінчилась створенням ЗСА, як нового моделю держави, французька революція 1789 року та російська 1917-го року, що привела до однопартійної диктатури большевиків. У кожному з тих випадків зразу ж із вибухом революції почалось організування збройних відділів (під різними дивами й назвами) на оборону революції.

Стільки про паралелі між революційними ситуаціями в Україні у 1917-20 роках і в наш час, навіть у цій хвилі. Над ними нам усім варто б задуматись. Кажуть, що історія — учителька життя.

• • •

Було б мабуть корисно й з певністю побажаним, щоб день 22-го січня, коли обходимо наше національне свято самостійности й соборности, став днем глибокої застанови, свого роду іспиту совісти кожного українського громадянина й громадянки, як і цілої громади, особливо в діяспорі. У цей день, подібно як це роблять жиди кожного року з нагоди свого Нового Року (у День Покути - Йом Кіпур; від них, треба тут підкреслити, можна багато дечого навчитись; вони ж бо пережили найдовший шмат часу в неволі й у поневірянні), кожний і кожна з нас застановилися б над тим, котрих то національних і суспільних громадських чеснот ми за пройдений рік притримувались, які добрі діла вчинили — для своїх одноплемінників, як і для загалу, отого не раз недолюблюваного нами „українського кагалу", а може й для українського народу в цілому.

Але такий іспит совісти вимагав би також від нас застанови й над тим, чи та проти котрих із тих чеснот ми прогрішились, які з них знехтували, які принципи громадської етики порушили та чи взагалі не стали шкідниками для свого народу, або чи не шкодили, не заподіяли кривди, або не прийшли з допомогою своєму потребуючому братові українцеві. Таке зіставлення, такий балянс зробив би нас, немає сумніву, багато кращими громадянами, а наше громадське життя чимало на тому скористало б. На жаль, можна запримітити, що навіть віруючі одиниці й практикуючі християни з-поміж нас не вважають, що проступки, не раз і дуже серйозні, поповнені супроти громадської етики, супроти громадських чеснот, особливо проступки політичної натури, які наносять іноді велику моральну, як і матеріяльну шкоду нашим ближнім, а то й цілій громаді, — не є проступками, гідними сповіді чи покаяння (особливо, коли їх поповнено супроти політичних противників).

Продовження буде.

Посвячення основи під будову нової православної церкви в Купер Ситі, Фльорида

В 1951 році, в Маямі, Фла., була побудована українська автокефальна православна церква св. Миколая. Основоположниками були протоієрей о. Теодосій Дятелович, Ольга і Лев Базилики, Розалія і Теодор Стейки, Стефанія і Володимир Черватюки, Петро Галушка, Микола Максимович і Дмитро Чутро.

В 1968 р., завдяки позичці від Українського Народного Союзу була закінчена будова церкви і посвячена бл. п. Владикою Іоаном Теодоровичем. Ми вдячні нашим основоположникам, які з глибокою вірою започаткували велике і святе діло. Хай їхня глибока віра в Бога і любов до рідної Церкви та українського народу буде завжди і нашим дітям дороговказом до наслідування.

Протягом 38-ми років наша парафія зросла. Від 1984 року настоятелем церкви св. Миколая є протопресвітер о. Степан Біляк, а парафіяльну Управу очолює інж. Леонід Гусак. Останні роки дільниця де знаходилася наша церква, стала небезпечною і тому збори парафії вирішили церкву продати і перенести свій осідок до місця із більшим скупченням православних українців, які мешкають від 25 до 50 миль від церкви. Церкву в Маямі продали і купили землю для побудови нової церкви. Винайняли приміщення в Єпископальній Церкві Св. Іоана в Ґолливуді в якій відбуваються недільні Святі Літургії та інші церковні відправи.

Умови, в яких ми опинилися, є невигідними для провадження церковно-громадського життя. Особливо для праці нашого парафіяльного Сестрицтва Св. Ольги.

Наші сестриці під керівництвом Єфросинії Бережної як бджілки біля вулика працюють для свого храму жертвенно та віддано.

Щоб зібрати гроші на побудову нової церкви влаштовують кожного місяця пікніки під гаслом „Пікнік на цеглинку церкви" та льотереї. Після Служби Божої частують кавою та солодким, а також роблять обіди та перекуски, які були завжди прибутковими.

9-го грудня минулого року для нас залишиться незабутнім днем. В цей день ми вперше зібралися на своїй парафіяльній землі, де побудується нова церква, на посвячення фундаменту під будову. О. С. Біляк прочитав акт посвячення основи нової церкви, в якому були зазначені прізвища всіх чільних парафіян

Цей акт о. С. Біляк і голова парафіяльної Управи інж. Леонід Гусак вклали у плящинку і разом з цеглиною, посипаної землею з України, віднесли на місце, де буде стояти головний вівтар і закопали.

Посвячення закінчилося словом голови парафіяльної Управи інж. Леоніда Гусака, який подякував нашому настоятелеві о. С. Біляку за його духовний провід та за активну участь і допомогу в процесі побудови нашої церкви. Подякував всім членам Управи за співпрацю, сестрицтву, будівельному комітетові за їхню невтомну працю.

На кінець о. Степан Біляк взяв свячену воду, підійшов до ями, яка була викопана для хреста, а голова парафіяльної Управи інж. Леонід Гусак, голова сестрицтва Є. Бережна та її заступниця Людмила Доброноженко принесли хрест заквітчаний блакитними квітами та стрічками і поставили в яму. Тоді о. С. Біляк взяв пофарбовану золотою фарбою лопату, кинув землю в яму і склав свою пожертву на побудову нової церкви. А далі всі по-черзі брали лопату і засипали яму, складаючи свої пожертви.

Єфросинія Бережна

Свято 22-го січня в Честері

Ігор Лесик, Євген Кий та Матей Ростарк у посадника Честеру Віллі Май Лєк.

Фото Дарії Ростарк.

Заходом Відділу УККА Делеварської Округи з осідком у Честері, відбулося урочисте святкування роковин незалежности України та злуки усіх земель в одну соборну державу. Рівно о годині 9-ій ранку у вщерть виповненій залі міської ради голова Відділу УККА Дарія Ростарк відкрила свято, привітала всіх присутніх та попросила о. Мирона, пароха церкви Св. Духа в Честері, Па., відмовити молитву, відтак передала провід ведення свята Ігореві Лесикові, котрий і минулого року з цього завдання добре вив'язався.

Наспіли чотири проклямації. Проклямацію від губернатора Роберта П. Кейсі прочитала голова відділу. Сенатор Белл у своїй проклямації висловив незламну любов українського народу до волі, що залишилась живою та починає тепер розцвітати: „Я проголошую, щоб в той день всі громадяни заохочували населення України продовжувати боротьбу і прискорити той день, коли Україна знову засяде в колі вільних народів". Цю саму проклямацію українською мовою прочитала адміністраторка сенатора Марія Яворська.

Святочні промови виголосили: Василь Низовий, голова управи Української Політичної Ради, д-р Ляриса Лозинська-Кий.

Доповідачка почала віршем О. Олеся „Яка краса відродження країни", процитувала акти проголошення відновлення української держави та злуки в одну соборну суверенну державу, згадала про події в сучасній Україні.

Посадник Лєк прочитала проклямацію та рішуче виступила за звільнення всіх дисидентів з тюрем, за свободу релігії, згадала про нуклеарну катастрофу в Чорнобилі та бажала, щоб Україна, так як ми тут, вільно святкувала наступну річницю незалежности.

Кінцеву молитву провів пастор Іван Ковальчук. Відтак всі зійшлися коло міської ратуші і при співі американського та українського гимнів під проводом Христі Матвійків вивісили український прапор, який майорів на щоглі ратуші.

Присутня

НЕЗАБУТНЯ ЗУСТРІЧ

В суботу, 27-го січня ц. р., український Рочестер, Н. Й., пережив надзвичайну подію — в парафіяльному домі церкви Св. Покрови УАПЦ відбувся концерт Дмитра Гнатюка в супроводі Київської державної філармонії „Рідні наспіви" під керівництвом Анатолія Мамалиги.

Спровадила до ЗСА цей унікальний колектив Американсько-Українська Торговельна Корпорація, а його виступ в Рочестері відбувся під зверхністю рочестерської юнацької струнної оркестри „Юні кобзарі".

Рівно о 4-ій год. по полудні відкрилася завіса й переповнену по вінця залю вітав легким поклоном Дмитро Гнатюк, а позад нього милими усмішками розцвіли його молоді друзі — музики й співаки. Дорогих гостей з України під оплески публіки тепло вітав керівник „Юних кобзарів" Василь Корнило. Д. Гнатюк подякував за щирість й, в свою чергу, передав усім „привіт від голубого Дніпра, від синіх Карпат та від золотих полів України". Помітно схвильований він приступив до виконання програми після того, як кілька разів гаряче подякував за доброту й щирість прийняття, „на яке здібні тільки українські серця".

Свою програму співак почав з пісні „Моя Україно, червона калино" під акомпаньямент добре спрацьованої, хоч і невеликої оркестри. Всі свої дальші виступи він пересипав жартами й дотепами, ніби готуючи авдиторію до кращого розуміння кожної наступної пісні. Співав Д. Гнатюк давні речі, але як він їх співав! З дванадцяти проспіваних ним пісень не можна було вирізнити кращого чи гіршого виконання — кожна пісня виконана з таким артистизмом, який під силу лише великим талантам.

Справжньою несподіванкою цього вечора був виступ молодої співачки Ірини Даць. Ця незвичайна перлина оперної сцени силою свого голосу й справді віртуозним виконанням кількох пісень вразила, а потім і полонила притихлу залю. Найбільший успіх з її репертуару мали пісні жартівливі, як, наприклад, „Як була я мала-мала" та „Ой, хотіла мене мати за музику заміж дати".

Велике захоплення слухачів викликав Віктор Мацко чудовим виконанням „фантазії на закарпатські мотиви" на цимбалах.

Висока майстерність Ірини Капалб (бандура), Юрія Хімченка (кобза), Ірини Орлової (мандоліна), Анатолія Мамалиги (баян), Ніни Проценко (мандоліна), Тамари Семенової (мандоліна), Олександра Іванова (баян, контрабас), як і згаданих попередньо, пояснюється дуже просто: всі вони випускники Київської консерваторії, деякі з них вже мають аспірантуру й усі вони вже довгі роки (як на свій порівняно молодий вік) працюють в цьому колективі, створеному Д. Гнатюком.

Окремо стоїть ілюзіоніст, який своєю високою майстерністю добре вписався в програму концерту. Особливе враження на публіку справив його останній виступ, коли він, високий і елеґантний, легким кроком вийшов на сцену позад Д. Гнатюка, який „сердечно завмирав" на останніх нотах знаменитого „Рушничка" й легким помахом прозорої хустини ґраціозно „поставив" на сцені чотири вазони чудових квітів — червоних, синіх, жовтих і червоних. І враз громом оплесків присутні нагородили артистів, які в шанобливому поклоні завмерли на сцені. Ще не вщухли оплески, як заля розпочала „Ще не вмерла Україна", а дорогі гості з України застигли з подиву: сотні людей втирали сльози.

Сердечну подяку Д. Гнатюкові та його молодіжному колективові від імени „Юних кобзарів" та від української громади Рочестеру винесла Валентина Макогон, а маленька Христя Сипняк і ще менша Діна Стівенс піднесли маестрові розкішну китицю живих квітів. Зворушений до сліз Д. Гнатюк ще раз подякував всім за теплу зустріч, додавши, що „наша Україна не вмре, не загине, якщо ми прищепимо любов до неї маленьким діткам, — у їхніх руках буде майбутня доля нашої улюбленої батьківщини".

На прощання Д. Гнатюк висловив надію ще раз приїхати на зустріч з українцями З'єднаних Стейтів Америки.

Петро Косенко

З діяльности в Делавері

Українці в Делавер зі зворушенням слідкують за подіями в Україні і тому з увагою вислухали доповідь Петра Рубана про сучасні події, про економічну ситуацію зокрема про кооперативний рух і як йому можна допомогти. Доповідач відповідав на численні питання після прийняття та вокальної частини хору 54-го Відділу СУА і під диригентурою Ірини Щерби.

У п'ятницю, 19-го січня губернатор Стейту Делавер видав проклямацію, відзначуючи річницю 22-го січня в історії змагань українського народу за самостійність і державність в урочистій церемонії у присутності численної делеґації предсідників УККА, СУА, УНС, парафій, професійних товариств і молоді. Змістовну промову виголосив віцегубернатор Дейл Вулф, добре обзнайомлений з дійсністю в СССР. В неділю, 21-го січня, в концертовій авлі святочно звеличано річницю державности, відмічуючи відродження в Україні, концертом дуже доброго хору української католицької церкви св. у Мелровз Парку під диригентурою Ігоря Кушніра з Іриною Зварич при фортепіяні. Координатором офіційної частини був місцевий підприємець і політик Маркс Мурований, який після відкриття попросив до слова президента УВАН проф. д-ра Ярослава Білінського. Його глибока і змістовна аналіза перемін в сучасному з передбаченням майбутніх можливостей гарно виголошена.

Оптимістично говорив про нашу будучність у світлі змін конґресмен Том Р. Карпер. Голова повіту Денніс Ґрінгавз тепло та зворушливо говорив до численно зібраних громадян про сонце волі, що піднімається на Сході і передав проклямацію повітового уряду. Вітав присутніх зі святом і представник посадника Вілмінґтону. Національним славнем закінчено це гарне свято.

Тепер наша громада приготовляється до відзначення від 40-ої річниці смерти ген. Романа Шухевича та до Шевченківських роковин.

О. С.

ПОДЯКА

В червні 1989 р. пластовий курінь „Верховинки" започаткував виграшу мистецьких картин наших мистців для збірання фондів на допомогу Україні. Курінь складає сердечну подяку мистцям, які пожертвували свої твори на цю ціль: С. Бернадин, Я. Вижницький, Е. Козак, Б. Кондра, Л. Морозова, А. Оленська-Петришин, Я. Стадник, І. Твердохліб.

Розіграш цих мистецьких творів відбулася на вечерницях Червоної Калини 24-го лютого 1990 р. з таким вислідом:

С. Бернадин — П-ство Кушнірі з Флашінґу, Н. Й.
Я. Вижницький — Ірина Дубас, Норт Роялтон, Огайо
Е. Козак — Б. Гайда, Ню Йорк, Н. Й.
Б. Кондра — І. Мачай, Озон Парк, Н. Й.
Л. Морозова — С. Михайлишин, Балтімор, Мд.
А. Оленська-Петришин — Богдан Ткачук, Чикаґо, Ілл.
Я. Стадник — М. Кавка, Дрексел Гіл, Па.
І. Твердохліб — п-нство Ґлюти, Флашінґ, Н. Й.
І. Твердохліб — п-нство Струтинські, Ню Йорк, Н. Й.
І. Твердохліб — М. Свинтух, С. Орандж, Н. Дж.

Рівнож складаємо нашу щиру подяку комітетові вечерниць Червоної Калини за велике зрозуміння нашої цілі і за те, що дав нам змогу перевести розіграшу картин на забаві. Ми також вдячні всім тим, які закупили квитки і причинились до успіху нашої акції.

28-ий КУРІНЬ УПС „ВЕРХОВИНКИ"

УРЯДОВІ РОЗВІДЧІ експерти дійшли до заключення, що Лівія відновила виробництво хемічної зброї та робить заходи, щоби фабрика хемічної зброї почала працю на повну скалю. Це заключення спеціялістів у відділі оборонної розвідки створює нові проблеми для теперішнього Уряду, який завжди підкреслював потребу посилення боротьби проти розповсюдження хемічної зброї.

Замість квітів на свіжу могилу сл. п. Приятеля

д-ра Ярослава Тиховського

жертвуємо 50.00 дол. для хворих дітей Чорнобиля, а Дружині і Родині, висловлюємо глибоке співчуття.

Родина Герміна і Омелян СУХОВЕРСЬКИЙ
і пасербиця Ганна ЖИРУК

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 7-го березня 1990 року, з волі Всевишнього відійшла у вічність на 82-му році життя

наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ,
заосмотрена св. Тайнами

св. п.

АНАСТАЗІЯ МАТУРА

родом з Жидачева, Україна, а відтак жителька в Чикаґо і Віскансин, Деллс.

ПАРАСТАС буде відправлений в похоронному заведенні Музики в Чикаґо у п'ятницю, 9-го березня в год. 6.15 вечора, а похорони в суботу, 10-го березня, в год. 9-ій вранці з того ж заведення до церкви св. Йосифа в Парк Ридж, Ілл., а відтак на цвинтар св. Миколая.

Горем прибиті:

муж — ГРИГОРІЙ
доньки —
НАДІЯ КАСПРИК з мужем ІВАНОМ і синами ІВАНОМ, мол., і АНДРІЄМ
ЯРОСЛАВА СНИЛИК з мужем ЗЕНОНОМ і донькою ХРИСТИНОЮ
РОМА ГЛАДКА з мужем ОРЕСТОМ, синами ЕРІКОМ і ОЛЕГОМ та донькою АРЕТОЮ
племінниця — ОЛЬГА
та дальша родина в Америці, Чехо-Словаччині й Україні

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 5-го березня 1990 р. відійшов у Вічність на 65-му році життя

бл. п.

ПАВЛО КОЛІСНИК

нар. в Марковій, Україна.

ПАРАСТАС у п'ятницю, 9-го березня 1990 р. о год. 7.30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Avenue, Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОН в суботу, 10-го березня 1990 р. о год. 8.30 рано в тому ж заведенні, а опісля о год. 9:30 рано в церкві св. Івана Хрестителя, Sanford Ave., Нюарк, Н. Дж., звідки після Божественної Літургії Тіло Покійного буде перевезене на кладовище Hollywood, Sruyvesant Avenue, Юніон, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

РОДИНА І ПРИЯТЕЛІ

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 6-го березня 1990 р. відійшов у Вічність на 69-му році життя

наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

МИКОЛА КУШНІР

ПАНАХИДА — четвер, 8-го березня 1990 р. о год. 7.30 веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd. Філадельфія, Па.

ПОХОРОН — п'ятниця, 9-го березня 1990 р. о год. 10-ій ранку в церкві Христа Царя, а опісля на цвинтар у Факс Чейс, Па.

У глибокому смутку:

дружина — АНТОНІЯ
син — ЯРОСЛАВ з дітьми МИКОЛОЮ і МИХАЙЛОМ
дочка — ІРЕНА ЕДІНҐЕР з мужем ЯРЕМОЮ
внуки — ХРИСТИНА, ЯРЕМА, ДЖЕНІФЕР
дочка — МАРІЯ САХАТСЬКА з мужем ВОЛОДИМИРОМ і дітьми ПАВЛОМ і МІРОЮ

Повідомляємо Друзів і Знайомих, що в четвер, 1-го березня 1990 р. на 64-му році трудолюбивого життя, відійшов у Вічність

св. п.

Петро Патуляк

член Організації Державного Відродження України (ОДВУ), член ОУН та учасник війни у Кореї в рядах американського корпусу.

Дружина спопелила тіло в Чикаґо, Ілл.

2-ий Відділ ОДВУ, Чикаґо, Ілл.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ВУНСАКЕТ, Р. Ай.
ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 18-го березня 1990 р. о год. 1-ій по пол.
в залі St. Michael's Ukrainian Orthodox Church Parish Hall, 74 Harris Ave., Woonsocket, R.I.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

73, 93, 122, 177, 206, 241

Гостей Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово заступника головного предсідника ҐЛЬОРІЯ ПАШЕН
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь

Ґльорія Пашен, заст. гол. предсідника УНС
Олександер Худолій, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Леон Гардінк, голова
Олена Тренклер, секретар української мови
Теодор Клован, секретар англійської мови
Дженет Бардел, касир

Хроніка...

(Закінчення зі стор. 1)

вєтському керівництву міста.

• Телеграма виборця в перекладі з російської: „Онуфрієвка Кіровоградської обл. Районній виборчій комісії. Голові. В зв'язку з підлими перекрученнями, ігноруваннями, невтралізаціями моїх численних звернень до центральних установ, по суті розбійницьких дій місцевих чекістів сатрапів-комуністів, лже-депутатів та іншої комуністичної сволоти, моя участь у виборах не представляється можливою. Онуфрієвка Кіровоградської обл. вул. Гагаріна, 46 кв. 7. Кравченко Валерій Іванович.

• Білгород-Дністровський, Одеської обл. (Петро Чернищук). 1-го березня робітник заводу залізо-бетонних виробів, кандидат в депутати району Олександр Хорунжий оголосив голодівку на знак протесту проти суспільно-політичної ситуації в місті. Він прикував себе до батерії центрального огрівання і підвісив над головою відро з бензиною. Коли на виклик керівництва заводу приїхала міліція, то він вилив це пальне на себе і тримаючи в руці цигарку, змусив їх залишити його в такому стані. Провівши так ніч, на другий день Хорунжий розкував себе і відпрацював зміну. Після роботи знову прикував себе до радіятора. Протест і далі триває.

• Донецьке. — В другій половині лютого в місті та області пройшла хвиля мітинґів, учасники яких вимагали відставки обласного партійного керівництва у повному складі. 28-го лютого на зустрічі зі страйкомом та неформалами представники обкому повідомили, що відмовляються виконати цю вимогу. 28-го лютого група членів донецького страйкового комітету оголосила голодівку протесту проти ігнорування обкомом громадських вимог, висловлених в резолюціях мітинґів, що відбулися 7-го, 14-го і 25-го лютого. На останньому мітингу було 70,000 людей, які підняли 50 блакитно-жовтих прапорів. Мітинг організував страйковий комітет разом з місцевими осередками НРУП, УГС та інших неформальних об'єднань. До голодуючих приєдналися члени НРУП та УГС. Голодівка триває. 4-го березня голодувало 10 осіб. Другого і третього березня на кількох шахтах відбулися двогодинні попереджувальні страйки. Загальноміський страйк може розпочатися в будь-який день.

• Київ. — Демократична громадськість республіки стурбована прийнятою недавно постановою Верховної Ради СССР „Про введення посади президента СССР та внесення відповідних змін і доповнень до конституції СССР". Запровадження президентства в умовах відсутности реальної суверенности республік викликає серйозне занепокоєння, бо це може сприяти збереженню диктаторських повноважень центру за допомогою концентрації влади в руках однієї людини. 28-го лютого заступник голови НРУП і народний депутат СССР від України Сергій Конєв заявив, що на основі президентської форми правління партійні апаратчики отримають реальну змогу застосовувати військову силу до всіх, хто не хоче визнавати єдиновладдя центру. С. Конєв зазначив, що нинішнє керівництво категорично відмовляється обговорювати питання про новий союзний договір, особливо питання про реальну суверенність республік на принципах самовизначення націй і дотримання міжнародних пактів про права людини.

Інж. М. Шпонтака...

(Закінчення зі стор. 1)

членів Головного Уряду, редакторів „Свободи" і „Українського Тижневика" та редактора журналу „Веселка". Бенкет звеличали своєю участю Владики Мстислав, Митрополит УП Церкви в ЗСА, і Василь Лостен, Єпископ Стемфордської епархії та інші духовники місцевих церков. Головну промову на бенкеті виголосив головний предсідник д-р І. Флис, а слово про „Свободу" сказав ред. Володимир Левенець. Була також вдала мистецька частина і привіти гостей; Округа влаштувала також поїздки членів автобусами на український фестиваль в Ню Джерзі і на Союзівку. Були зорганізовані також автобуси для участи громадян у відзначенні 175-річниці з дня народження Тараса Шевченка у Вашінгтоні, чатину коштів в сумі 850 дол. приділила на цю ціль Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Ню Йорку. Управа займалася також організуванням членів до УНС. Зорганізовано 80 нових членів (квота була 155), отже виконано квоту на 55 відсотків. В організаційній ділянці брали активну участь секретарі й інші члени Відділів: Ґаланич, М. Кульчицька, Галій, Ю Юрків, О. Юзенів, І. Пригода, Г. Толопко, Форостина, Зарицька, М. Шпитко, Г. Кіляр та інші.

Зборами провадила Президія в складі: мгр Іван Винник, голова, д-р Іван Сєрант, заступник голови і Михайло Юзенів, секретар. Обрано також Номінаційну комісію з трьох осіб, яку, вже кілька років підряд, очолює Степан Чума. За фінанси звітував касир Іван Хома, а за Контрольну комісію мгр Онуфрій Германюк, який запропонував уділити абсолюторію уступаючій управі. Слід підкреслити, що добре списаний протокол з минулорічних загальних зборів прочитав секретар М. Юзенів і тим самим відсвіжив у пам'яті не тільки перебіг зборів, але і доповіді головних урядників.

Були питання до Управи (М. Шпитко, С. Рудик, М. Климишин, Е. Мілянич, Г. Кіляр), але не було дискусії і зібрані перейшли до черговї точки, тобто вибору нової Управи, до якої увійшли: інж. М. Шпонтак, голова, Іван Яремчук і д-р Василь Лучків, заступники голови, М. Юзенів, секретар, І. Хома, касир, ред.В. Левенець і М. Душник, пресові референти, І.Пригода і М. Климишин, організаційна комісія, С. Чума і Семен Літепло, імпрезова комісія. До Контрольної комісії були обрані: мгр О.Германюк голова, Мирон Заліпський і Тарас Шумилович, члени.

Головну інформаційну доповідь виголосив д-р І. Флис. Він з великою пошаною згадав тих союзовців, які відійшли у вічність. Пригадав про обов'язок делеґатів на Конвенцію, яка, як відомо, розпічнеться у понеділок, 28-го травня і триватиме до 3-го червня цього року, так звану „традиційну десятку". Головний предсідник заявив, що „ми дещо занедбали цю спаву, яка колись була гарною традицією". Установлена квота здобуття 2,000 нових членів була виконана на 71.5 відсотка. Доповідач розуміє, що нас стає чимраз менше, але організаційну кампанію не треба занедбувати. Забезпеченевий „бизнес" є тепер дуже трудний, членів можуть приєднувати у багатьох стейтах тільки фахові організатори. УНС втратив 1,914 членів і членство УНС становить тепер 70, 063 осіб. Майно УНСоюзу, очевидно, зростає і становить тепер 64,319,000 дол., але членство, через втрати, помалу зменшується. В загальному майно УНС можна оцінювати на понад 100 міл. долярів, якщо брати до уваги вартість Української Будівлі і Союзівку (380 акрів) та мешканевий будинок Полус Гук, 60 відсотків власництва припадає Союзові. Головний предсідник взагалі дуже докладно поінформував присутніх про фінансові операції, дохід з будинку, борогові зобов'язання, за які УНС платить вісім відсотків дивіденди, братську діяльність, яка скріплюється з кожним роком, стипендії для українських студентів у висоті 120,000 дол. (за п'ять років 540,000), пожертви для громади в сумі 203,000 дол., доплату до видань тощо. І. Флис з признанням висловився про тих осіб, які у невідрадних здавалося б обставинах, продовжують організувати членів. В заключенні він сказав, що ні одна з українських орагнізацій не спроможна сьогодні допомогти Україні і українським спільнотам в ЗСА і Канаді так, як це робить УНСоюз.

Головний секретар УНС В. Сохан провів знак рівняння між братськими і комерційними установами. „УНСоюз допомагає громаді і конструктивним силам в Україні, і власне в тому полягає важливість існування УНС, до скріплення якого усі ми повинні спричинитись. Він, УНС, вартісна під кожним оглядом установа. Стоїть, отже питання: чи ми зробили все для УНС, щоб він міг продовжувати його корисну працю", — заявив В. Сохан під загальні оплески присутніх.

М. Душник коротко згадала про важливість братської діяльности і допомогу Україні. Ю.В. Дранс, говорячи мішаною, українсько-англійською мовою, зробив на присутніх добре враження своїм фаховим підходом до організаційних справ, а деякі із секретарів домагалися окремої зустрічі з ним для обміркування важливої проблеми нового підходу в організуванні членства.

М. Шпотак подякував з за вибір, привітав головного касира КК „Самопоміч" д-ра І. Сєранта і запропонував кілька точок програми праці на наступний рік, між ними нараду делеґатів на Конвенцію УНС для обміркування важливих справ. Річні збори проходили в діловій і дружній атмосфері. Після формального закриття Округа гостила присутніх перекускою і кавою.

Литва...

(Закінчення зі стор. 1)

педа і погодитись на коректуру ще деяких місцевостей, які є важливими для оборони Совєтського Союзу.

Західні політичні спостерігачі і військові спеціялісти думають, що Москва не хоче віддавати портів, які є виходом у Балтійське море, а може навіть „пристановищем" для совєтських підводних човнів, що часто появляються біля берегів скандинавських країн, зокрема Швеції.

Очевидно, литовські офіційні чинники і усі неформальні організації, які від якогось часу перебувають на статусі леґальних, категорично відкинули вимогу Москви про „викуп", але признались, що самі вимоги вказують, що М. Ґорбачов і Політбюро у принципі погоджуються на вихід Литви із Союзу.

У телевізійному інтерв'ю перший скретар Комуністичної паретії Литви і президент Альґірдас Бразавскас заявив, що М. Горбачов заявив йому під час розмови у понеділок, 5-го березня, що незалежна Литва буде мусіла покрити деякі кошти зв'язані з виходом, але він ще тоді не називав жодної суми і не ставив територіяльних вимог.

„Ми не розпоряджаємо такою великою сумою твердої валюти і мабуть ще довго її нематимемо", — заявив Альґас Зукас, близький співробітник Бразавскаса. Він погоджувався з думкою західніх кореспондентів, що Литва, будучи незалежною державою, зможе позичити 33 біл. дол., але не дуже підтримував ідею, що за 50-річну неволю, великі страти в людях і сирівцях та розбійницької політики комуномосковських імперіялістів на силою захоплених литовських землях, треба платити. Радше навпаки, „вони повинні нам заплатити за рабську працю", — заявив А. Зукас.

В кожному разі проблема Литви починає набирати міжнародного значення і про неї заговорили усі засоби масової інформації.

Українці...

(Закінчення зі стор. 1)

вариство намітило зорганізувати в одній із шкіл Мурманська факультативне викладання української мови, полагодити роботу секції народної пісні, проводити національні вечори, тощо, — пише в кінці інформації згадана газета.

Детальніше про створення Українського Культурного Товариства в Заполяр'ї можна прочитати в „Свободі" ч. 16 з 26-го січня ц.р. Якби хто хотів нав'язати контакти чи надіслати літературу, можна звертатися на адресу: СССР, 183008, г. Мурманск, ул. Зои Космодемьянской, 26, кв. 88 Марчук Алле Николаєвне. Листи бажано писати українською мовою.

КРАМНИЦЯ МАЄ ДВОХ СПІВВЛАСНИКІВ

В інформаціях про перший транспор літаком Аерофлоту одягу та ліків для дітей заражених радіяцією в Чорнобилі, що появився у „Свободі" з 1-го березня подано неточно, що харчі для цих, які везли транспорт дала безплатно харчова крамниця в Нюарку Т. Понося. Насправді ця крамниця є власністю не лише Т. Понося, але й Осипа Сиґіди. — Ред.

Визвольний...

(Закінчення зі стор. 2)

кооперації" — дуже вартісні довідки про соціяльно-економічні проблеми України в 1917-1918 роках.

У нашій публіцистиці не маємо багато монографій чи біографічних характеристик наших громадських і політичних діячів. Б. Мартос подає нам кілька таких сильветок, а саме: „М. Грушевський, яким я його знав", „Олександер Коваленко", „Пам'яті Дмитра Антоновича", „Пам'яті Левка Чекаленка", „Полк. інженер Спиридон Довгаль" і „Петро Андрієвський — це замітні постаті нашої новітньої історії.

На закінчення цього унікального видання поміщено оригінальні завваги Б. Мартоса до своєї автобіографії, у виданні УВАН в Канаді, п.з. „Завваження до доповіді інж. Андрія Качора", а до цих завважень додано статтю — „Ювілей Бориса Мартоса та його автобіографія", друковану у „Вільній Україні" ч. 62 та доповідь проф. І. Витановича, досі недрукована, п.з. „Борис Миколаєвич Мартос". Завершенням до цих автобіографічних статтей маємо солідно опрацьовану статтю-доповідь, проф. д-ра Михайла Біди, про „Заслуги та вклад проф. Бориса Мартоса у розвиток української вільної економічної науки" та монтаж статтей К. Степового про „Два ювілеї проф. Б. Мартоса".

Інформацію про книжку Б. Мартоса „Визвольний здвиг України" хочу закінчити подякою від колишніх студентів проф. Б. Мартоса Комітетові збереження спадщини колишнього прем'єра уряду УНР, сл.п. Бориса Мартоса, до якого входили такі особи: о. митрат Артем Селепина, о. Іван Наконечний, о. д-р Юрій Шумовський, Софія Темницька, д-р Степан Ворох, Константин Степовий, Лев Мазурець, проф. Іван Замша, д-р Любомир Кузьмак, д-р Марко Олесницький, інж. Володимир Яворський, д-р Петро Богданський, мґр Зенон Тимків, проф. Орест Лисинецький і мґр Остап Олесницький. Особливе признання належиться редакторові видання, яким був д-р Іриней Темницький, та й треба згадати членів Комітету, що доклали всіх старань, морального і матеріяльного характеру, щоб ця вартісна книга, видана під формою НТШ, появилася друком і яку гадаю, українська громада в діяспорі та в Україні прийме як гарний посмертний дарунок від автора, вшановуючи тим чином його світлу пам'ять.

Видавці, сподіюсь, доставлять цю книжку до всіх наших книгарень у вільному світі, а також до університетських бібліотек, щоб наші історики і публіцисти та любителі нашого минулого могли цю книжку набути, прочитати і скористати з тих додаткових інформацій про наше славне минуле.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

КАТЕРИНА БОЙСАРОВИЧ, член УНС Відд. 83-го ім. Івана Франка у Філядельфії, Па, помер 29-го листопада 1989 року на 64-му році життя. Нар. 24-го грудня 1924 року. Членом УНС стала 1979 року. Залишила у смутку мужа Івана, дочок Ірину і Ярославу і брата Михайла в Україні та дальшу родину. Похорон відбувся 12-го січня 1989 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

А. Кушнір, секр.

ІВАН СУЛИПА, член УНС Відд. 377-го ім. св. Володимира в Ст. Пітерсбургу, Фла., помер 22-го листопада 1989 року на 82-му році життя. Нар. у Філядельфії, Па. Членом УНС став 1948 році. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Анну Петров і четверо внуків. Похорон відбувся на Метпов Лови Семетері в Ню Порт Річі, Фл.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Ґавалюк, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ
якщо попередні рахунки
НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів у тій справі не будеться відписувати.

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ
КЛИМИШИНА ІГНАТА ФІЛІНОВИЧА
народженого в Івано-Франківській області, в селі: Сівка-Калуська. Прошу відгукнутись на адресу:
Пронів Оксана Миколаївна Львів — 8, вулиця Лисенка 7, Квартира 18. USSR — Ukraine
Я є дочкою Климишин Ксені Філімінової і ваша сестрінка.